

B"H

Šabat Va'era

Jeruzalem	16:14	17:35
Zagreb	16:16	17:18
Rijeka	16:23	17:25
Split	16:21	17:23
Dubrovnik	16:17	17:19
Vinkovci	16:06	17:08
Sarajevo	16:12	17:14
Doboj	16:11	17:12
B. Luka	16:14	17:16
Beograd	16:01	17:08
Novi Sad	16:02	17:10
Subotica	16:00	17:09
Zrenjanin	15:59	17:07
Niš	16:00	17:06
Beč	16:05	17:07
Frankfurt	16:28	17:30
Edison, NJ	16:34	17:35

**Dnevni Zmanim za
Grad Zagreb**

Roš hodeš, srijeda 17.1.2018.

Alot Hašahar	5:58
Najranije Talit	6:33
Nec Hahama	7:32
Najkasnije Š'ma	9:49
Zman Tefila	10:35
Hacot	12:06
Minha Ketana	14:46
Plag Haminha	15:43
Šekia	16:40
Cet Ha-kohavim	17:22

Paraša Va'era

Aronov štap proždire druge štapove, James Jacques Joseph Tissot - 1902., gvaš - 22.3 x 29.4 cm, The Jewish Museum, New York, dar nasljednika Jacoba Schiffa

(Šemot 6,2-9,35)

B-g se otkriva Mošeu. S "četiri iskaza o izbavljenju" on obećava izvesti djecu Izraelovu iz Egipta, osloboditi ih iz ropstva, spasiti i učiniti ih svojim izabranim narodom kod Sinajskog brda; zatim će ih odvesti u zemlju za koju je obećao praocima da će biti njihova vječna baština.

Moše i Aharon uzastopno izlaze pred faraona i zahtijevaju u B-žje ime, "Pusti moj narod da mi može služiti u pustinji." Faraon svaki puta odbije. Aharonov štap se pretvara u zmiju i proždire čarobni

štap egipatskog vrača. B-g zatim nizom pošasti udara na Egipćane.

Vode Nila pretvaraju se u krv; gomile žaba preplavljaju zemlju; uši napadaju ljude i životinje.

Horde divljih zvijeri upadaju u gradove, pošasti ubijaju domaće životinje, bolni čirevi muče Egipćane. Sedma pošast se pojavljuje kao vatra i led koji padaju s neba u obliku ubojite tuče. Pa ipak, "srce faraonovo otvrdne i on ne pusti djecu Izraelovu; kao što je B-g i rekao Mošeu". ■

Prevela Dolores Bettini

Alija po alija

Kohen - prva alija - 12 p'sukim - 6,2-13

Dva najčešća B-žja imena u Tori su **E-lo-him** i **A-do-noi** (iz poštovanja prema B-žjim svetim imenima, ta se dva imena obično izgovaraju **Elokim** odnosno **Hašem**, kad ih se spominje mimo molitve ili čitanja Tore). **Elokim** se obično smatra B-žjim imenom strogog suda, dok **Hašem** ima konotaciju B-žanske milosti. Zapazite da pri opisu Egipatske tlače prevladava B-žje ime Elokim (posebno u 2,23-25).

Egzil se uistinu povezuje sa strožom stranom B-žjeg tretmana Njegovog Naroda. Da je dominantna osobina milosti, možda bismo se previše naviknuli na situaciji i izgubili svoju čežnju za izbavljenjem. (Pogledajte što se događa u današnje vrijeme kada egzil prati B-žja *Midat HaRahamim* i ljudi žive prilično komotno, i nažalost, pomireni sa situacijom.)

U početnom *pasuku* ovotjedne *sedre*, nalazimo neuobičajenu kombinaciju oba imena. **Elokim** je Onaj koji razgovara s Mošedom, B-g Koji sudi i postupa s Narodom strogo i grubo. (I B-g Koji isto tako grubo razgovara s Mošedom zbog njegovih ispada na kraju *Paršat Š'mot*). Međutim, Njegova je poruka Mošeu "Ja sam **Hašem**" (koje dolazi uz *vajomer*, blaži način za "reći", umjesto *vaidaber*, koje je strože "govoriti" i kojim započinje *pasuk*). I Njegove riječi nade i obećanja Narodu započinju istom izjavom, "Ja sam **Hašem**". U tom kontekstu, rečeno nam je da će B-g izvesti Narod iz Egipta, spasiti ih, izbaviti ih, uzeti ih Sebi, biti naš B-g i na koncu nas dovesti u obećanu zemlju. Ovi koraci izbavljenja rezimiraju se opetovanjem izjave, "Ja sam **Hašem**". To je kao da B-g kaže obeshrabrenom Narodu: "do sada ste Me doživljavali kao **Elokim**, ali budite uvjereni da ćete od sada vidjeti **Hašema** - B-ga Milosrđa - u punoj mjeri. S druge strane, Egipćani bivaju kažnjavani od ruke B-ga kao **Elokima**. (vidi 5,5).

Sedra započinje tako da B-g razgovara s Mošedom Rabeinu i govori mu o obećanjima koje je dao Avrahamu,

Jichaku, i Jaakovu. B-g također kaže Mošeu da je čuo i da odgovara na povike Izraelskog naroda.

Drugim riječima, B-g će nas izvesti iz Egipta ne samo zbog obećanja koje je dao *Avot*, već i zbog osjećaja koje gaji prema nama.

Stoga će, B-g izvesti Narod iz Egipatskog ugnjetavanja, spasiti ih od ropstva i izbaviti ih Svojom Moći. On će potom uzeti Narod Sebi za Svoj narod i biti naš B-g. Zatim će nas odvesti u Obećanu zemlju.

Moše prenosi to proročanstvo Narodu, koji je previše malaksao da bi slušao.

B-g zatim kaže Mošeu da ode Faraonu i od njega zahtijeva da pusti Narod. Moše pita kako se može očekivati od Faraona da poslušaj, kada ga Narod (Mošev vlastiti narod) nije uopće slušao.

Nastojeći razumjeti svoj neuspjeh da dopre do naroda, Moše grešku nalazi kod sebe, ne kod Naroda. To je način na koji se lider treba ponašati. Kada rabiner ili učitelj ne uspije prenijeti svoju ideju onima za koje se stara, on ne bi trebao zaključiti da je problem u njima - da su glupi, da im nije dovoljno stalo, itd. On bi umjesto toga trebao biti kritičan prema sebi - ja im vjerojatno nisam dobro objasnio stvari, nisam bio dovoljno strpljiv, itd. To jedan od znakova poniznosti, koja je vrlo poželjan osobina kod vođe. To je jedna od osobina koje su Mošea Rabeinu učinile Vođom i Učiteljem bez premca.

(Prethodne Mošeove primjedbe, nazovimo to tako,) B-g opetuje Mošeu i Aharonu, da moraju reći Narodu, a isto tako i Faraonu da će Narod otići iz Egipta.

Levi - druga alija - 15 p'sukim - 6,14-28

Tora počinje nabrajati plemena i obiteljske jezgre. Očito je da ovdje namjera nije napraviti smotru čitavog naroda, već se koncentrirati na Mošea i Aharonu. Tora počinje popis s Reuvenom i Šimonom, a

kada dođe do Levija, pojavljuje se mnogo više pojedinosti. U ovom kratkom odlomku susrećemo mnoge od "važnih osoba" ostalog dijela Tore. Tora nam uz to daje mogućnost da iscrtamo vremensku liniju Židovske povijesti, time što nam daje dob u kojoj su umrli Levi (već nam je poznata dob u kojoj su umrle tri prijašnje generacije, one Avrahama, Jichaka i Jaakova), njegov sin Kehat i njegov sin Amram. To nas dovodi do Mošea i Aharonu. Upoznajemo, također, i Koraha i njegove sinove, te Aharonu i njegovu obitelj.

Šliši - treća alija - 9 p'sukim - 6,29-7,7

Nakon "digresije" prethodnog odjeljka, Tora sada ponavlja da B-g šalje Mošea Faraonu, i da Moše i dalje "prigovara" zbog svoje govorne mane.

Usput budi rečeno, *aral s'fatajim* u komentarima ima različita tumačenja. Doslovno, ja imam neobrezane usne, različito se tumači kao, "imam govornu manu", "jedva da mogu govoriti", i "nemam dovoljno samopouzdanja da bih govorio".

Raši kaže da B-g nije opetovao svoju zapovijed, niti je Moše ponovio svoj prigovor. To nas Tora natrag stavlja na mjesto s kojeg smo otišli prije nego li su bili predstavljeni genealoški podaci.

B-g mu kaže da će Aharon govoriti, da će Faraon, jednog za drugim, odbijati zahtjeve da oslobodi Narod, i da će On (B-g) izvesti svoj narod, te da će biti jasno Egiptu (i svakom drugom) da je uistinu B-g Taj koji čini sve. Moše i Aharon učine kako ih je B-g uputio; njima je 80 odnosno 83 godine.

Kako to da je Moše Rabeinu u sta-

(nastavak s 2. stranice) **OU Israel's Torah Tidbits: Alija po alija**

nju govoriti Izraelskom narodu za vrijeme svoje "karijere" vođe, u svjetlu činjenice da je prigovarao kako ima "problem s govorenjem"? Kada je Moše govorio Izraelskom narodu, *š'hina* je bila ta koja je govorila kroz njegova usta. On nije imao problema sa svojom govornom manom. Međutim, zabrinjavalo ga je kako će govoriti Faraonu. Vidi 6,30.

R'vi'i – četvrta aliya – 28 p'sukim – 7,8-8,6

B-g kaže Mošeu i Aharonu da kada Faraon zatraži znak, Moše će naložiti Aharonu da baci štap pred Faraona, i on će se pretvoriti u zmiju. Moše i Aharon pojavljuju se pred Faraonom i čine onako kao im je B-g dao uputu.

Baal HaTurim napominje da pasuk kaže: Reče B-g Mošeu da kada ga faraon zatraži da pokaže znak, ti ćeš (Moše) reći Aharonu da uzme tvoj štap i baci ga (na zemlju) pred faraonom, pa bude postao *tanin*. Nije rečeno da će postati *tanin*. On tumači da je štap bio bačen na pod i tada mu je bilo zapovjedbano da postane *tanin*. I tako se i dogodilo, da pokaže Faraonu silu govora koju je B-g dao Mošeu. Drugim riječima, štap se nije pretvorio onog časa kada je bio bačen na pod. On se pretvorio na izrečenu zapovijed. Ovo Faraonu nosi jasnu poruku da njegovi vrači nisu klase kao što su Moše i Aharon.

Faraon poziva svoje vrače koji su u stanju učiniti isto što čini Aharon; međutim, Aharonov štap proguta štapove vračeva. Bez obzira na to, Faraon odbije poslušati Mošea i Aharona, kao što je B-g i bio rekao. B-g potom upućuje Mošea da ode do rijeke (Nila) ujutro, kada će tamo biti Faraon, i da sa sobom ponese štap. Moše treba reći Faraonu B-g me (Mošea) poslao da ti (Faraonu) kažem da oslobodiš Narod, a ti to sve do sada odbijaš. "Ovime ćeš znati Tko je B-g..." Moše (zapravo Aharon) udarit će po vodi rijeke, pretvarajući je u krv i time će ubiti sve ribe koje su njoj. B-g kaže Mošeu da kaže Aharonu da uzme štap i udari po egipatskim vodama. Moše

i Aharon učine kako im je rečeno i voda se pretvori u krv, ribe pomru, a Egipćani ne mogu piti vode. Faraonovi vrači opet ponove ono što je bilo učinjeno, što učini da Faraon ostane nepopustljiv. Egipćani su prisiljeni kopati da bi došli do vode (i/ili kupovati vodu od Židova). Ova prva pošast potraje 7 dana.

Potom B-g uputi Mošea da ode Faraonu (u njegovu palaču) i upozori ga da ako ne pusti Narod da ode, Egipat će pogoditi pošast žaba. Aharon treba podići štap iznad rijeke, što on učini, i zemlju prekriju žaba (žabe). Vrači opet mogu simulirati ovu pošast svojim čarobnjačkim moćima. Faraon poziva Mošea i Aharona da se pomole B-gu da žabe nestanu, obećajući da će pustiti Narod da ode u pustinju da prinese žrtve B-gu. Moše upita Faraona kada želi da žabe odu. (Neobično pitanje, na koje Faraon daje neobičan odgovor). Faraon kaže "sutra", na što Moše odvrća "neka bude tako. I to će poslužiti kao dokaz B-žje moći".

Zašto bi Faraon tražio da pošast bude povučena narednog dana? On i njegov narod svakako su se napautili i htjeli bi se riješiti žaba što je prije moguće. Faraon (još uvijek odbija gledati na pošasti kao poslanice s Neba, i smatra da je postojalo neko prirodno objašnjenje za njih) je mislio da je Moše došao pred njega kada je znao da će žabe otići. Moše bi ostavio dojam kao da on (u ime B-ga Izraelova) ima moć nad žabama. Stoga je Faraon pokušao biti lukav s Mošedom, zatraživši ga neočekivano – učini to sutra. Mošev odgovor bio je da će čineći tako demonstrirati da je ono što su vidjeli uistinu B-žja sila.

Hamiši – peta aliya – 12 p'sukim – 8,7-18

Tako se i dogodilo, i nakon što su žabe otišle, Faraon se ne drži obećanja koje je dao, kao što je B-g i rekao da neće (često opetovana fraza koja pokazuje B-žju aktivnu ulogu u zbivanjima kod Izlaska).

B-g kaže Mošeu da kaže Aharonu da odari po prahu zemaljskom (ovog puta nema upozorenja za Fa-

raona). Pošasti ušiju vrači nisu bili u stanju parirati, te priznaju B-žju moć. Faraon ostane nepopustljiv.

B-g šalje Mošea da upozori Faraona u vezi sljedeće pošasti (rojeva kukaca ili divljih životinja, ovisno o tome čije mišljenje slijedite). Novi element: kontrast između onoga što doživljavaju Egipćani i Židovi.

Šiši – šesta aliya – 26 p'sukim – 8,19-9,16

I tako se *arov* spusti na zemlju. Faraon poziva Mošea i daje dozvolu da narod prinese žrtvu B-gu u Egiptu. Moše kaže da se to mora učiniti u pustinji.

Faraon se složi pod uvjetom da se Moše pomoli za uklanjanje ove pošasti. Nakon toga, Faraon ponovo ne održi riječ. B-g potom šalje Mošea ponovo Faraonu da ponovi zahtjev da pusti Narod i da ga ovog puta upozori na posljedice odbijanja, konkretno na *dever*. I tako se dogodi da sva stoka Egipćana pomre, dok Židovi nisu izgubili ni jedno grlo. Faraon to provjeri, no ipak ostane nepopustljiv.

Šesta pošast (čirevi) dođe na Egipat bez upozorenja. Mada je njegov narod teško pogođen, Faraon se nastavlja opirati (od ovog trenutka bez B-žje pomoći). Moše potom bude poslan da upozori na sedmu (i vrlo moćnu) pošast.

Š'vi'i – sedma aliya – 19 p'sukim – 9,17-35

To će biti razorna, do sada nezabilježena, olujna tuča. (Sve su pošasti, u dobroj mjeri, bile natprirodne, mada su sve desile u prirodnom okruženju, npr. vatra unutar lede-nih zrna tuče.) Tuča je vrlo razorna, no neko bilje preživi, kao i životinje onih Egipćana koji su poslušali Moševu upozorenje da ih uvedu unutra. Faraon prizna da je sagriješio i odobri Moševu zahtjeve, samo neka tuča prestane. Kada Faraon vidi da su kiša, tuča i grmljavina prestale, on ponovo ne održi obećanje, kao što je B-g rekao da neće. Posljednja tri *p'sukim* ponovo se čitaju kao Maftir. ■

Rabbi Jack Abramowitz:

Tarjag – 613 zapovijedi

U parši Vaera ne pojavljuje se niti jedna od 613 micvos, pa ćemo nastaviti s razmatranjem općih principa.

Kratak pregled 14 pravila kojima se Maimonides koristio kao kriterijima pri sastavljanju svog popisa 613 micvos

Rambamov šesti princip: Pozitivne i negativne naredbe micve se broje odvojeno

Kao što novčić ima dvije strane, tako su i neke stvari pozitivna *micva* ako netko učini A i negativna *micva* ako učini B. Postoje brojni primjeri za to: ustezanje od rada na šabes je pozitivna *micva*; obavljanje rada krši negativnu *micvu*. Ostavljanje zemlje da počiva tijekom *šemita* (subotne godine) je pozitivna *micva*; rad na zemlji krši negativnu *micvu*. Post na Jom kipur je pozitivna *micva*; jesti na taj dan krši negativnu *micvu*. To nije sasvim očigledno: ne davanje u dobrotvorne svrhe ili ne stavljanje *tefilina* ne krši negativnu *micvu*, to jednostavno ne ispunjava pozitivnu *micvu*. Slično tome, pozitivna *micva* se ne ispunjava svaki put kad se netko suzdrži od ubojstva (nadajmo se, da će se suzdržati uvijek), on samo krši negativnu *micvu* njezinim prestupanjem.

Još jedan način na koji možemo dobiti pozitivno-negativnu kombinaciju *micvi* je kada pozitivna *micva* prethodi

negativnoj, kao u slučaju muža koji okleveće svoju mladenku (Pnz 22). Pozitivna je *micva* za muškarca da ostane s njom u braku ("i ona će mu biti žena"), a negativna *micva* da se ne razvede od nje ("on je ne smije otpraviti" - vidi stih 19).

Posljednji način na koji možemo dobiti pozitivno-negativnu kombinaciju *micvi* je kada negativna *micva* prethodi pozitivnoj, kao što je to kod *micve* "šiluah hakan." (Također u Pnz, poglavlje 22) Tora nam kaže da kada netko želi uzeti jaja ili ptiće iz ptičjeg gnijezda, "nemoj uzeti majku s mladima" (negativna *micva*). Umjesto toga on treba "potjerati pticu majku" (pozitivna *micva* - vidi st. 6-7).

Rambam kaže da je ovaj princip opće poznat i da se učenjaci često pozivaju na pozitivnu ili negativnu komponentu *micve* nekog postupka ("ase šeba" i "lav šeba"). On ne navodi nikakve primjere, ali možete pogledati Talmud Makos 15b ako vam je stalo do toga da vidite primjer.

Konačno, Rambam, tipično za njega, navodi primjere gdje su raniji kodifikatori pogriješili u načelu i često objašnjava kako su zastranili. U ovom slučaju, on kaže da on ne zna ni za jedan slučaj u kojem su drugi pogrešno shvatili ovaj princip. ■

Sefer Hamicvot Hakacar

Zapovijedi koje se danas mogu poštivati

kako ih je sakupio Hafec Hajim

Negativne zapovijedi

92. Negativna je zapovijed ne jesti nijednoga mesa koje je kuhano u mlijeku

jer Pismo kaže, *Nećeš kuhati jare u mlijeku njegove majke* (Š'mot 34,26). Za konzumiranje količine veličine masline obojega, treba ga bičevati. Kazniti ga treba sve ako i nije uživao u jedenju: na primjer, ako je bilo toliko prevruće da je opekao grlo dok je jeo, ili je u to stavio nešto gorko što je dovelo do toga da nije nimalo uživao u jedenju toga. U svakom slučaju ima ga se izbjevati. Ako su meso i mlijeko pripremljeni ne kuhanjem već namakanjem (močenjem), ili su bili usoljeni zajedno, zabranjeno je to jesti po zakonu učenjaka, no korist od toga je dozvoljena. Ako je meso nepripitomljene životinje ili peradi kuhano s mlijekom bilo domaće ili nepripitomljene životinje, zabrana jedenja toga postoji samo prema zakonu učenjaka. S mlijekom je dopušteno kuhati ribu ili skakavce, i dopušteno je jesti ih.

Ovo je na snazi na svakom mjestu i u svako doba, kako za muškaraca tako i za ženu

93. Negativna je zapovijed ne jesti nikakvog mesa ne-

košer domaćih životinja ili divljači

jer Pismo kaže, *Ali ovih nećete jesti, itd.* (Va-jikra 11,4), a sve što ne preživa ili nema razdvojene papke je ne-košer. Ako tko pojede količinu veličine masline od ne-košer životinja, bilo domaćih ili divljači, treba ga bičevati. Ljudsko meso je zabranjeno kroz zabranu koja se izvodi iz pozitivne zapovijedi, jer ono nije obuhvaćeno odredbom, Ovo su živa bića koja možete jesti (isto 11,2) [Tora ga nije uključila među dozvoljene vrste]. Što god dolazi od zabranjenih vrsta, kao npr. mlijeko ne-košer domaćih životinja ili divljači, zabranjeno je za jelo, po zakonu Tore. Međutim, med od pčela ili osa je dozvoljen, jer ga nije proizvelo njihovo tijelo. Ljudsko mlijeko je dozvoljeno; no odrasloj je osobi zabranjeno sisati iz dojke. Ako ima mlijeko kod neznabošca, i Židov ga nije vidio kako muze, zabranjeno je, jer je mogao u to umiješati mlijeko ne-košer životinje. Sir od neznabožaca je dozvoljen po zakonu Tore, jer se ne bojimo da je možda došao od ne-košer životinje, budući od mlijeka ne-košer životinje ne može nastati sir. Samo, učenjaci su, blagosloveno bilo sjećanje na njih, zabranili sir od neznabožaca iz više razloga.

Ovo je na snazi na svakom mjestu i u svako doba, kako za muškaraca tako i za ženu. ■

Rabbi Dr. Azriel Rosenfeld:

Šulhan Aruh

Šulhan Aruh ("postavljeni stol") skup je onih područja halahe - židovskog vjerskog prava - koja su danas primjenjiva. Sastavio ga je Rabi Yosef Karo iz Safeda (Izrael) otprilike 1560. godine, i postao je općeprihvaćen kao mjerodavan nakon što ga je Rabi Moshe Isserles iz Krakova (Poljska) oko 1570. godine nadopunio napomenama (poznatim kao Mapa - "stolnjak") iznoseći pravoreke kojih se drže aškenaski Židovi.

Dio I: Orah hajim

Poglavlje 12 – Blagoslov nakon jela

Poželjno je držati čašu vina dok se govori molitva nakon jela, osobito ako troje ili više ljudi molitvu govore zajedno (182,1, 201,4). U tu je svrhu poželjnije koristiti vino, nego druga pića (182,2). Ako je samo jedna čaša vina dostupna kod jela, ukoliko je moguće, treba je upotrijebiti kada se govori molitva poslije jela (174,3). Vino od kojega se već pilo, ako je moguće, ne bi trebalo koristiti, osim ako se ne dopuni; *vidi* 182,3-7. Čaša ne smije biti manjkava (183,3), i ako nije čista, treba je isprati (*vidi* 183,1). Treba je posve napuniti, i u tu svrhu (183,2). Čovjek koja govori molitvu poslije jela čašu treba primiti objema rukama, zatim je podignuti desnom rukom i ne dodirivati je lijevom rukom, te treba gledati u nju dok izgovara molitvu nakon jela (*vidi* 182,2; 183,4-5). Po završetku molitve nakon jela, on kaže blagoslov za vino i netko otpije iz nje; o davanje drugima da piju iz nje *vidi* 190,1,4.5. Barem jedna osoba treba otpiti barem jedan gutljaj (*vidi* 190,3) i treba kazati blagoslov nakon vina (190,2-3, *vidi* poglavlje 16).

Kada tri ili više muškaraca jedu zajedno, jedan od njih mora pozvati grupu da kažu blagoslov. U vezi riječi koje se upotrebljavaju *vidi* 192,1-2; kada ima deset ili više muškaraca, tekst uključuje B-zje ime. Dvojica muškaraca koji jedu zajedno trebaju pokušati pronaći trećeg koji im se može pridružiti; ako ne, oni bi trebali reći blagoslov svatko za sebe, ako oboje znaju kako (*vidi* 193,1). Skupina koja je jela zajedno ne smije se podijeliti u manje grupice da bi kazala blagoslov nakon jela, osim ako nema najmanje tri (a ako je mo-

guće deset) ljudi u svakoj podskupini (*vidi* 193,1; 200,1). Međutim, većina grupe može reći blagoslov nakon jela čak i ako netko još nije završio s jelom (*vidi* 200,1); ta osoba može nastaviti jesti nakon što je saslušala početak njihovog blagoslova nakon jela (*vidi* 200,2). U vezi definicije pojma "zajedno" vezano uz kazivanje blagoslova nakon jela *vidi* 193,2-6; 194,1-2; 195,1-3; 197,1; *vidi* također 196,1-4 i 197,2-4 u vezi vrsta i količine hrane koja se jede. Čovjek koji ne zna blagoslov može sudjelovati u grupi (194,3; 199,3.10), jednako tako i osoba koja posluhuje (199,1); ali ne -Židovi (*vidi* 199,2,4), žene (*vidi* 199,6-9), djeca (*vidi* 199,6.10), oni koji su oslobođeni kazivanja blagoslova nakon jela (*vidi* 196,4, 199,5), te ljudi koji su pod zabranom (199,11) ne smiju sudjelovati. U vezi toga tko bi trebao voditi skupinu *vidi* 183,7; 197,2.4; 201,1-3. Poželjno je da gost vodi, tako da može blagosloviti domaćina; *vidi* 201,1. O tome kako osoba odgovara ako nije dio grupe *vidi* 198,1.

U vezi teksta blagoslova nakon jela *vidi* 187,1-4; 188,1-4; 189, 1. U vezi odlomaka koji se dodaju ako je obrok započeo na šabat, novi mjesec, blagdan, Hanuku ili Purim *vidi* 187,4; 188,5,10; 271,6; u vezi propusta i pogrešaka *vidi* 188,6-9. O blagoslovu nakon jela u kući žalovanja

vidi 189,2. Blagoslov nakon jela može se reći na bilo kojem jeziku (185,1); treba ga govoriti čujno ako je moguće (185,2). Osoba može ispuniti obvezu kazivanja blagoslova nakon jela tako da sluša drugu osobu (koja ga ima obavezu reći, *vidi* 186,1-2) bez prekida (*vidi* 183,6) i odgovaranja s "amen" na svaki blagoslov (*vidi* 185,3 198,1); ali ako je moguće, i on bi trebao potihom izreći svaki blagoslov (*vidi* 183,7).

Kazivanje blagoslova nakon jela biblijski je zahtjev; osoba ga mora kazati ako nije sigurna je li to već učinila (184,4). Osoba koja je pojela manje od *ke-zajis* (komada veličine masline) oslobođena je kazivanja (168,9; 184,6). Žena je dužna kazivati ga, barem rabinski (186,1); dijete ima rabinsku dužnost govoriti ga kako bi ga mogao naučiti (186,2). Pijanac ga može kazivati, ali ako je jako pijan, možda će ga morati ponoviti kasnije (*vidi* 185,4-5). U vezi kazivanja u prisustvu izmeta *vidi* 185,5; na radnicima koji govore blagoslov nakon jela *vidi* 191,1-2.

Osoba mora reći blagoslov nakon jela na mjestu na kojem završava jelo (178,4-5; 184,1-3) i prije nego što ponovno ogladni (*vidi* 184,5). Trebala bi ga izgovoriti sjedeći, čak i ako je jela stojeći ili ležeći, ali ne mora sjesti ako je jela hodajući (183,9.11). [Prema nekima, ova se pravila odnose i na blagoslove nakon drugih vrsta hrane (178,5; 183,10; 184,3.5); *vidi* poglavlje 16.] Blagoslov nakon jela se ne smije reći dok se bavi nekom drugom aktivnošću (183,12; 191,3) i ne smije se prekinuti govorom (*vidi* 183,6.8) ■

Teme za razmatranje uz šabatni stol

Započnite s invalidnošću

Upotrijebite Moševu govornu manu da započnete raspravu o invaliditetu općenito. Razmotrite primjere ljudi koji su uspjeli unatoč svom hendikepu, te raspravite kako pomoći onima koji se još uvijek s njime bore.

- Mnoge su slavne osobe imale problema s govornim manama, no uspjele su i pored toga zasjati u karijeri koju su si izabrali. Koliko poznatih osoba koje mučaju znate imenovati?
- Iako kad čujemo riječ "invalidnost" često pomislimo na neke ozbiljnije tjelesne ili duševne mane, gotovo svi mi imamo nešto što bismo mogli nazvati "hendikepom". Koje su vaše vlastite "smetnje"? Što ste učinili da biste ih prevladali?

Preispitivanje naših pretpostavki

Priča o Izlasku tako se često priča da mnogi od nas tekstu pristupaju s već unaprijed stvorenim pretpostavkama. Postavite izazov pred svoju obitelj sljedećim pitanjima:

- Koga su sve zadesile pošasti - iako je prirodno pretpostaviti da su samo Egipćani bili pogođeni pošastima, neki komentatori sugeriraju da su pošasti kod kojih se ne spominje izričito razlika između dvaju naroda, također zadesile i Izraelce.
- Što je moglo potaknuti ovo

mišljenje?

- Kako taj pristup utječe na vaše razumijevanje svrhe pošasti ili uloge prirodnog i nadnaravnog u priči?
- Koliko je pošasti bilo? Većina bi odgovorila da je bilo deset pošasti ("עֲשָׂר מַכּוֹת"), ali ni broj deset ("עֶשְׂרִי") ni riječ pošast ("מַכּוֹת") ne nalaze se u priči iz Sefer Šemot, a događaj bi mogao imati niz od otprilike 9 do 12 čuda.
- Kako te različite mogućnosti utječu na vaše razmišljanje o pošastima kao cjelini?
- Do kakve razlike dolazi ako taj niz nazovemo "pošastima", "čudima", "znacima" ili "presudama"?
- Što su točno עֲרֵב וְאֶמְנִיץ, תִּנִּין i עֶרֶב? Dok bi mnogi to definirali kao, redom, zmija, žabe i divlje životinje, drugi sugeriraju morsko čudovište, krokodile i buhe. Ispada da su

neke od pošasti koje smatramo relativno bezazlenima, možda bile opasne po život i obratno.

- Kakvu potporu za svaku od tih mogućnosti možete pronaći u izboru riječi koje se koriste i ideji koju predstavljaju?
- Kako ovako definiranja značenja utječu na naše shvaćanje procesa pošasti u cjelini?

Svrha kazni

Razgovarajte u obitelji o raznim potencijalnim ciljevima davanja kazne. U kojoj mjeri mislite da bi cilj trebao biti: 1) zastrašivanje, 2) uzvrat 3) odmazda, 4) rehabilitacija, odnosno 5) zaštita potencijalnih budućih žrtava?

- Što mislite, što je od navedenog, ako je išta, bilo svrha pošasti? Koliko su pošasti bile uspješne u ostvarenju tog cilja? Za više informacija provjerite na našim stranicama. ■

Prevela Tamar Buchwald

Rabbi Shaul Rosenblatt:

Veliki vođa zna što je važno

Nakon malog zastoja u prošlotjednoj parši, Mojsije ponovno uspostavlja dijalog sa faraonom. Faraon, na B-žji poticaj, ne dozvoljava židovskom narodu da ode i tu se stvari počinju zahuktavati.

Pošasti dolaze brzo i žestoko – krv, žabe, uši, divlje životinje, kuga (ili što god da to jest), čirevi i tuča. Faraon uvijek usred pošasti poželi pustiti narod, ali jednom kad uzbuđenje splasne, on brzo mijenja mišljenje.

Još tri pošasti i rasplet idućeg tjedna.

Nastavno na temu vodstva koju smo započeli prošlog tjedna...

Druga kvaliteta vođe je znati tko si i što ti je važno.

Nakon što je Mojsije 'odrastao' – počeo gledati na sebe kao na odraslog čovjeka koji je odgovoran za ono što se događa u njegovom svijetu – Tora nam kaže da je 'izašao k svojoj braći'. Ako se vratimo korak unatrag, Mojsije je rođen kao Židov. Međutim, gotovo od rođenja, odgajala ga je egipatska princeza u faraonovom domu. Odrastao je kao Egipćanin. Ali u svom srcu, on je

Mada odgojen kao Egipćanin,

**Mojsije je, očigledno,
u svom srcu ostao Židov.**

**Jer kada je gledao
svijet oko sebe,
znao je tko su
njegova braća.**

očigledno ostao Židov. Jer kada je gledao svijet oko sebe, on je znao tko su njegova braća.

Mojsije je imao izbor koji je bio lagan – s obje strane. Hoće li se poistovjetiti sa bogatim, uspješnim, moćnim društvom u kojem je poštovan kao princ? Ili će se pridružiti ugnjetavanim, zlostavljanim i omrznutim robovima? Jednostavan izbor, zar ne?

Ali, recimo to drugačije. Hoće li se on uskladiti sa nemoralnim, materijalističkim, bez svrhe i mržnjom ispunjenim društvom u kojem je bio odgojen? Ili će se priključiti društvu koje teži ka nečem višem, želi inspirirati vrijednosti, dobrotu, ljubav i božanske karakteristike u sebi i drugima? Još jedan jednostavan izbor.

Njegova početna točka bi bila u kojem smjeru želi ići. Ovisno o tome što mu je vrijedno, i kako gleda na sebe, on će donijeti izbor. I on je otišao svojoj braći.

Mojsije je znao tko je on. On je znao gdje leže njegove vrijednosti. Iznad svega, on je cijenio dobrotu. Iznad svega materijalnog, daleko iznad, bila mu je duhovnost. Iznad uspjeha, bile su mu vrijednosti istine, iskrenosti i dobrote u koje je vjerovao. Zato je bilo očigledno tko su njegova braća. To nije bila samo stvar vjernosti – iako je i to svakako dio vodstva – no, to je bila stvar onoga što ti je važno. Mojsije je imao jasna duhovna i moralna uvjerenja koja nisu izbljedia do kraja njegovog života.

I to je drugi ključ dobrog vodstva. Veliki vođa treba jasno definirana i duboko ukorijenjena uvjerenja – koja se neće mijenjati kako se mijenjaju vremena, koja se neće prilagođavati mišljenjima drugih, koja se neće promijeniti zato što ga je privuklo nešto drugo. Veliki vođa zna što mu je važno i toga se sa sigurnošću drži.

Za Mojsija, testovi su bili svuda tijekom puta. Ali Mojsije kojeg vidimo nakon 42 godine, kada židovski narod stoji na pragu Izraela, je onaj isti Mojsije o kojem čitamo u prošlotjednoj parši – onaj koji je otišao k svojoj braći. Stariji, da. Sa malo više sijede kose, da. Mudriji, da. Ali sa istim životnim principima i onime što oni znače. Takvi vođe donose nevjerovatnu stabilnost, ustrajnost i fokus svojim ljudima, a Mojsije je definitivno bio takav vođa.

Šabat šalom! ■

Prevela Anja Grabar

Rabbi David Stav:

Bratski odnosi

Narod Izraela, okrutno podvrgnut ropstvu Egipatskog carstva, zavapio je i njihov je vapaj dopro do neba. Hašem je odabrao Mošea da izvede narod iz ropstva. Moše je odbio. Re-kao je da je „sporih usta i težak na jeziku“ (ili, njegovim riječima, „Ja nisam rječit čovjek“). Hašem mu je odgovorio da je On onaj koji čovjeku daje sposobnost govora i da će mu On pomoći. On kasnije čak nudi i Aharonove usluge jer je Aharon očigledno bio elokventan govornik.

Sav taj razvoj događaja dogodio se u prethodnoj *parši* koja je završila Mošeovom frustracijom što faraono srce otvrdne svaki puta kada mu se on i Aharon obrate, a što je rezultiralo faraonovim zahtjevom da narod Izraela radi još teže. Moše je pristupio Hašemu ostrim riječima. „Rekao sam ti da ne šalješ mene,“ rekao je. „Otkad sam došao pred faraona, situacija se samo još više pogoršala!“

Ovo tjedna *parša* započinje Haševim odgovorom Mošeu. On kaže Mošeu da se vrati Izraelcima i kaže im da će uskoro izaći iz Egipta i da će stići u Obećanu zemlju. Moše odlazi narodu, ali ljudi, koji misle da Moše halucinira, ne počaste ga čak ni svojim odgovorom. „Ali oni nisu slušali Mošea jer su klonuli duhom zbog teškog ropstva.“

To je trenutak u kojem Hašem kaže Mošeu da se vrati faraonu i kaže mu da pusti židovski narod iz Egipta. Moše na te upute reagira po-

malo cinično, „Gledaj, Izraelci me nisu poslušali. Kako će me onda poslušati faraon, kad sam neobrezanih usana?“ To je kao da je rekao, „Ako nisam uspio uvjeriti Židove, kako bih mogao uvjeriti ne-Židove koji vladaju nad njima?“

Zanimljivo, Moše inzistira da je on, a ne židovski narod, kriv za taj neuspjeh. Tora kaže da židovski narod nije poslušao Mošea zbog njihove vlastite slabosti, no Moše, veliki vođa kakav je bio, preuzima odgovornost na sebe, umjesto da prebaci krivicu.

Tekst nastavlja ovako: „Tako je G-spod govorio Mošeu i Aharonu i zapovijedio im glede Izraelovih sinova...“ Što im je rekao? Kako je on namjeravao izvesti narod iz Egipta? Sve je to dosta nejasno.

Kasnije, tekst opisuje Mošeovo i Aharonovo rodoslovlje, koje uklju-

čuje njihove roditelje, Joheved i Amrama, iz Levijevog plemena. Tekst započinje rođenjem Reuvenove, Šimonove i Levijeve djece, a nastavlja popisom unuka i tu staje opis obitelji. Zatim se pojavljuje sljedeći stih: „To su Aharon i Moše kojima je Hašem rekao, 'Izvedite Izraelove sinove iz Egipta po njihovim četama.' Oni su govorili faraonu, kralju Egipta, da pusti djecu Izraelovu iz Egipta; to su Moše i Aharon.“

Pažljiv čitatelj odmah će primijetiti dugo i suvišno ponavljanje. Očigledno, osoba izabrana da izvede djecu Izraelovu iz Egipta, ići će pred faraona kako bi ispunila taj zadatak (osobito ako uzmemo u obzir da smo to već čitali u prethodnoj *parši*). Iz nekog razloga, stih započinje i završava riječima „to su Moše i Aharon“. Što to sve znači?

Knjiga *Berešit*, koju smo nedavno završili, od korica do korica je puna

(nastavak s 8. stranice) **Rabbi David Stav: Bratski odnosi**

priča o obiteljskim krizama. Na početku knjige čitamo o Kajinu koji ubija svog brata Hevela, a kasnije o Jišmaelu koji je izbačen iz kuće Avrahama Avinua. Jaakov i Eisav započinju kao neprijatelji, ali njihov konflikt završava hladnim prekidom sukoba dok svaki brat odlazi na svoju stranu. Tora nam u detalje kazuje priču o Josefu i njegovoj braći i govori o jednom bratu koji je htio vladati pa su ga njegova braća htjela ubiti, no na kraju su ga prodali. Knjiga *Berešit* završava u tonu pomirenja među braćom. Čak iako Jaakov preferira Efrajima u odnosu na njegovog starijeg brata Menašea, dvojica braće očuvaju svoje bratske veze. U svakom slučaju, tekst ne spominje nikakvo neprijateljstvo

Knjiga Šemot ima radikalno drugačiji ton o odnosu između braće od Knjige Berešit.

među njima.

Knjiga *Šemot* započinje radikalno drugačijim tonom. Moše, najmlađi od braće u svojoj obitelji, prima vodstvo naroda direktno od Hašema. Po prvi puta u povijesti ljudskog roda, netko odbija zadatak. On nije pravi za taj zadatak, kaže. On tvrdi da to ne zasluhuje i da bi drugi to učinili bolje. Tijekom pregovora između Mošea i Hašema, Mošeu je rečeno da će mu njegov stariji brat, Aharon, rado pomoći. Do sada nismo vidjeli ništa slično u Tori. Na-

kratko, ovo ponašanje čini se protivno ljudskoj prirodi: stariji brat, za kojeg bismo očekivali da traži vodstvo, rado prepušta svoje pravo na tu privilegiju svom mlađem bratu.

U obitelji se dogodio preokret. Vođa obitelji nije jedan od Reuvenovih ili Šimonovih unuka – već potomak mlađeg brata. Čak i u Amramovoj obitelji, izabran je najmlađi sin i nitko mu ne zavidi niti mu se pokušava suprotstaviti.

Izraz „to su Aharon i Moše“, u kojem Aharonovo ime prethodi Mošeovom, pojavljuje se samo jednom u Tori. Prema nekim tumačenjima, tekst želi naglasiti da su oni bili jednaki. Međutim, ja mislim da on zapravo želi prenijeti upravo suprotnu stvar. Tora nas želi naučiti da se Aharon, iako je bio stariji od Mošea i mogao govoriti bolje od njega, ponizio i pustio svog brata da preuzme glavnu ulogu. On ga je podržavao i surađivao s njim, imajući na umu uzvišeni cilj izlaska naroda iz ropstva, te vodeći ih prema slobodi. To su Aharon i Moše, i to su Moše i Aharon.

Spasenje naroda zajamčeno je sposobnošću njegovih vođa da nadiđu zavist i pohlepu. Sposobnost ovo dvoje braće da surađuju u bratskoj ljubavi za dobrobit židovskog naroda, dio je njihovog uspjeha. Ljubomora braće prema Josefu rezultirala je time da je Josef završio u Egiptu, no ljubav između Mošea i Aharona izvela je židovski narod iz Egipta. ■

Prevela Anja Grabar

Rabbi Ephraim Buchwald:

“Opasnost! samozavaravanja”

U ovoj parši, *parši Va'eira*, čitamo o prvim sedam pošasti koje je Svemogući poslao na Egipćane u Egiptu.

Tora izvještava da kada je prva pošast krvi pogodila Nil, sve ribe i sve živo u rijeci je umrlo, a Nil je postao smrdljiv i prljav. Unatoč činjenici da je krv bila po cijeloj egipatskoj zemlji i da nije bilo vode za piće, faraon je otvrdnuo svoje srce, osobito nakon što su egipatski magi uspjeli imitirati pošast pretvaranja vode u krv.

Svemogući je zatim uputio Mošea da upozori faraona da će, ukoliko odbije pustiti Izraelce iz Egipta, cijelu zemlju preplaviti žabe. I tako je i bilo. Cijela zemlja bila je preplavljena žabama. I ovog su puta egipatski magi uspjeli imitirati pošast i dovesti žabe na egipatsku zemlju.

U očaju, faraon je pozvao Mojsija i Arona i molio ih da uklone žabe od njega i njegovog naroda. Faraon se

čak složio s time da Izraelci odu iz Egipta kako bi mogli prinijeti žrtve svom B-gu. Uzevši faraona za riječ, Moše se pomolio Svemogućem i žabe su brzo uginule, pobacali su ih na hrpe, a po cijeloj egipatskoj zemlji osjetio se smrad.

U Izlasku 8,11, Tora bilježi faraoнову reakciju, „No kad je faraon vidio da je nastupilo olakšanje, on je otvrdnuo svoje srce i nije ih poslušao, kao što je B-g i predvidio.“

Da'at Sofrim zanimljivo primjećuje da kod ljudi koji su ukorijenjeni u zlu postoji prirodna tendencija da osjećaju veće suosjećanje za svoje tijelo, nego za svoj um i svoje srce. Sve dok je pošast uzrokovala bol njegovom tijelu, faraon je pristajao da ih pusti. No, onog trena kad je pritisak prestao, on se vratio svojim zlim putevima i na svoju raniju odluku gledao kao na nešto pre naglašeno i nezrelo.

Jalkut Maj'am Lo'ez ističe da je

prilično razumljivo to što je faraon otvrdnuo srce kad je prestala po-

Obrazac ponašanja zlih

izgleda ovako:

Čim se okolnosti promijene

i stvari postanu izdržljive,

oni zaboravljaju

na Svemogućeg i

odbijaju odgovornost

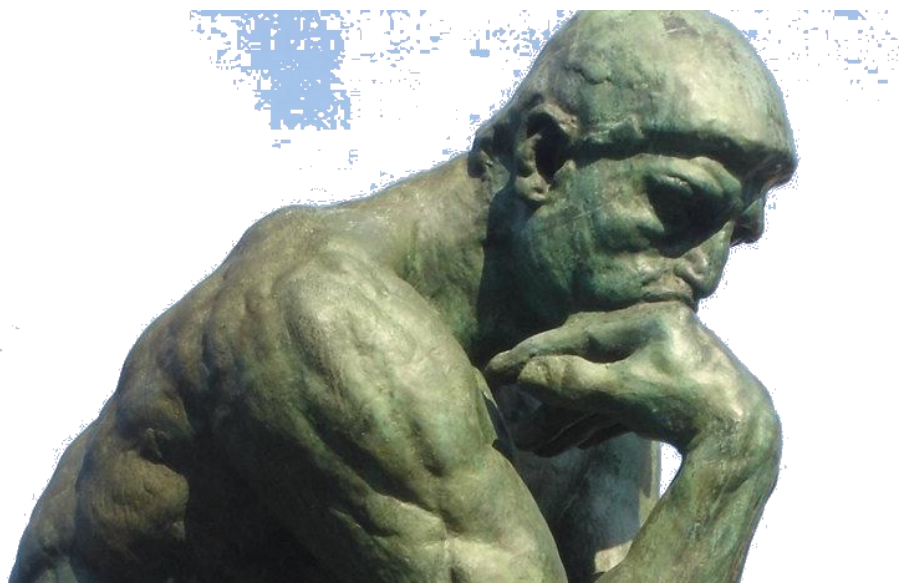
za svoja djela,

vraćaju se svojim starim,

šast, osobito ako nije bilo dugotrajnih znakova pošasti i negativnih posljedica. Međutim, u ovom slučaju, cijeli Egipat bio je ispunjen mrtvim žabama što je rezultiralo groznim smradom koji je život u Egiptu činio nesnosnim. Pa ipak, faraon je nastavio biti tvrda srca.

Taj se obrazac ponavljao. Kad god bi faraon osjećao bol pošasti, trčao je do Mojsija i preklinjao ga da moli B-ga za olakšanje. No, čim je olakšanje stiglo, on se vratio svojoj tvrdoglavosti, odbijajući spoznati da će B-g vjerojatno dovesti novu pošast. Iako je faraon olakšanje osjetio samo na kratko, izgleda da za to nije mario.

Midraš Raba (Izlazak 8,11) opisuje to ponašanje kao „put zlih.“ Čim se okolnosti promijene i stvari postanu izdržljive, zli zaboravljaju na Svemogućeg i odbijaju odgovornost za svoja djela, vraćajući se svojim starim, zlim putevima.

(nastavak s 10. stranice) **Rabbi Ephraim Buchwald: “Opasnosti samozavaravanja”**

Nažalost, ne ponašaju se samo zli na taj način. Takozvani, „dobri ljudi” čine istu stvar. Koliko često ljudi vape B-gu kada su usred boli ili gubitka, ili kada stvari ne idu onako kako su se nadali da će ići? No, prečesto, čak i dobri ljudi svoje blagoslove uzimaju zdravo za gotovo, zaboravljajući prepoznati i obznaniti sva dobra i blagoslove koji su ih dopali.

Na Seder Pesah, tri su važna elementa tog iskustva: Pesah, *maca* i *maror*. Pesah predstavlja pashalnu žrtvu koju su Izraelci prinijeli u Egiptu prije izbavljenja. *Maca* naglašava brzinu kojom se izbavljenje dogodilo. A *maror*, naravno, podsjeća na gorčinu progonstva i ropstva.

Možda je autor Hagade trebao na prvo mjesto staviti *maror*, budući da je gorčina ropstva bila ono prvo što

su iskusili. S druge strane, možda je autor Hagade želio podsjetiti buduće generacije na to koliko je iznimno važno da ljudi uvijek imaju na umu patnju kako bi više cijenili oslobođenje i dobra vremena. Osobito oni koji su bili izbavljeni i oslobođeni iz izazovnih okolnosti, moraju priznati da židovska sudbina ovisi o njihovim budućim djelima. Svi moramo zahvaliti B-gu, ne samo za ono što smo primili u prošlosti, nego i, nadajmo se, za ono što ćemo tek

pri-miti u budućnosti, zbog B-žje dobrote i Njegovog suosjećanja.

Nemojmo se zavaravati poput faraona i misliti da zato što smo iskusili kratko olakšanje od boli, nećemo biti odgovorni za svoje postupke. Čak ni dobri ljudi ne mogu se vratiti sa svojih grešnih puteva bez da plate cijenu.

Na kraju, važno je da cijenimo vremena olakšanja, i smatramo ih istinskim darom od B-ga, bez da dozvolimo da nas to dovede do zablude da će samo zato što je bol privremeno otklonjena, sve biti dobro i nastaviti biti dobro.

Sve će biti dobro – ako se pobrinemo da to zaradimo i zaslužimo!

Neka biste bili blagoslovljeni! ■

Prevela Anja Grabar

Rabbi Berel Wein:

Izlazak i mi

Odlomci Tore koje ovih tjedana čitamo bave se dobro znanom, ali uvijek poučnom pričom o ropstvu i nakon toga izlasku Židovskog naroda u davnom Egiptu. Židovska tradicija nas uči da pripovijesti koje se pojavljuju u Tori ne treba gledati tek kao puko nabranje proteklih događaja. One su zapravo postavljene kao znakovi i putokazi za priču Židovskog naroda tijekom svih vjekova i naraštaja.

Povijest Židova u Egiptu uvijek je bila predmetom intenzivnih intelektualnih analiza i dubokoumnih komentara. Rabini i učenjaci Izraela tražili su određene znakove razasute po čitavom narativu Tore koji bi rasvijetlili kasnije događaje u priči o Židovskom narodu – posebice u vezi dugog i gorkog izgnanstva nakon razorenja Drugog Hrama.

Ovakav pogled na biblijsku priču dopušta joj da oživi i bude vodič događajima koji se danas zbivaju,

umjesto da ostane tek zapis o davninašnim i ponekad dosadnim činjenicama. Nema granica bezvremenosti i važnosti Tora. Na svakom je Židovu da iz nje iščepka poruku koja govori njegovom vlastitom vremenu i mjestu, kako općenitu, tako i konkretnu.

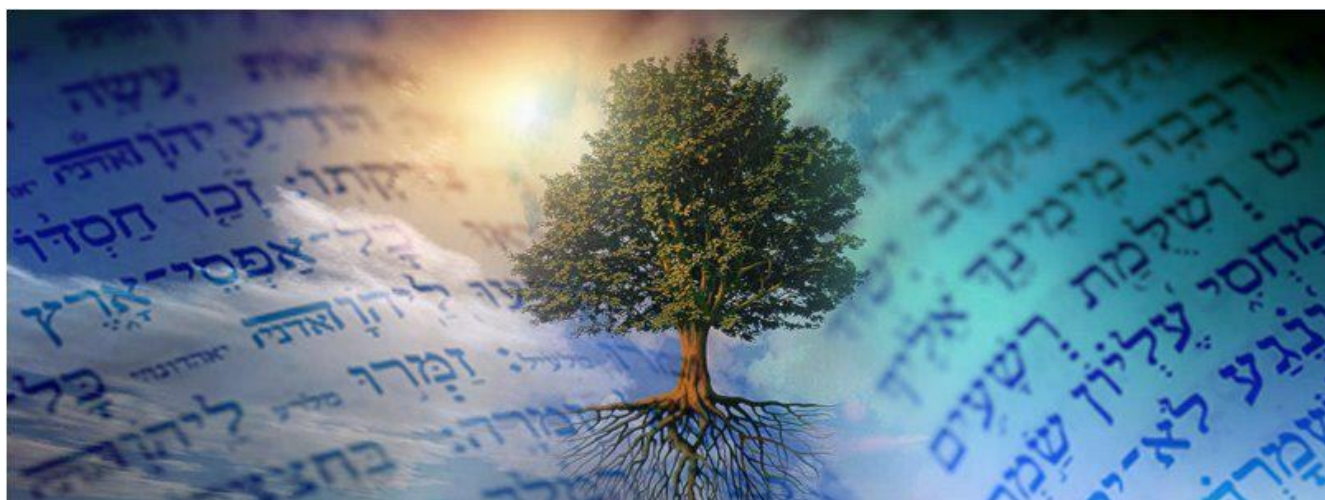
To je ono na što su mislili rabini Mišne kada su postavili temeljni aksiom judaizma, da učenje Tore zamjenjuje sve druge ciljeve u Židovskom svijetu. Jer dubinsko učenje i analiziranje Tore ostaje mentor i vodič Židovima kroz sve generacije i u svim okolnostima.

Koji motivi su naveli Faraona i Egipat da muči Židove? Tora nam pruža neke naznake. Prvo, umro je Josip. Dok god je on bio na životu vladao je osjećaj zahvalnosti, pa čak i divljenja prema čovjeku koji je spasio Egipat da ne bude uništen velikom gladi, te ga učinio najvećom silom toga vremena.

Ali nije umro samo Josef, čitav je naraštaj, Židova i Egipćana također sišao s pozornice. U kasnijim se pokoljenjima nitko nije sjećao Josefa, nitko se nije sjećao gladi, upravo kao što se u naše vrijeme svega nekolicina ljudi sjeća Velike depresije, pa i užasa Drugog svjetskog rata. Mnogi izraelski studenti ne znaju ništa o povijesti stvaranja Države Izrael, pa zato gaje određene sumnje u vezi našeg legitimnog prava na Zemlju Izrael. Danas su to tek suhoparni podaci u povijesnim knjigama

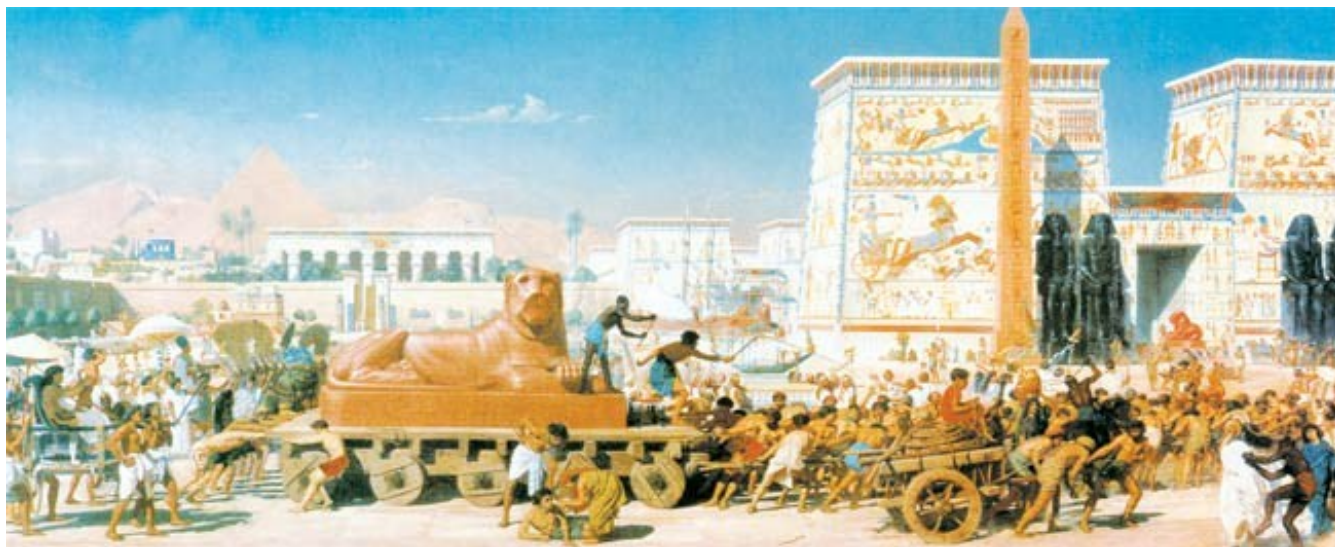
I zato je bilo gotovo posve prirodno da se podigne Faraon “koji nije znao Josefa.” On nije shvatio kako je to Židovski narod ušao u Egipat, kakvu su korist donijeli Egiptu i što njihova prisutnost u zemlji predstavlja u povijesnom i duhovnom smislu.

Novi vladari uvijek dolazi na vlast s “novim” programima koje su sami osmislili za rješenje starih problema

(nastavak s 12. stranice) **Rabbi Berel Wein: Izlazak i mi**

ljudskog postojanja i društvenog i nacionalnog života. Kada njihovi programi podbace i sve se velike teorije pokazuju beskorisnim pred oštrom realnošću društva i vladanja, prirodno je potražiti žrtvenog jarca za taj neuspjeh.

Tuđinac, Židov, uvijek je bio taj prikladan žrtveni jarec. Novi vladari 20. stoljeća, Staljin i Hitler, zloupotrijebili su to do krajnjih granica. Muslimanski svijet današnjice tu-mači sve svoje nevolje i neuspjehe

postojanjem Izraela i Židova. Mnogi se dijelovi priče o Izlasku ponavljaju danas u našim životima.

Tora nam kaže da su Židovi postali brojni – vidljivi, značajni i prepoznatljivi manjina u usred Egipta. Narodi i države u svojoj su suštini ksenofobični; oni ne toleriraju manjine s dostojanstvom. Današnji Izrael se bori s takvim problemima i gledištima. Isto tako i većina država Europe i ostataka svijeta.

Za njihov ukus, previše je bilo Ži-

dova u Egiptu. I “zemlja ih je bila puna.” Oni više nisu živjeli u getu Gošena već su se selili po čitavom Egiptu. Kuda god bi čovjek otišao naišao bi na Židova. Hitler se žalio dok je živio u Beču da uvijek susretne Židova na ulicama toga grada. Ova tužna priča ponavljala se u gotovo svakoj zemlji u kojoj su se Židovi nastanjivali tijekom našeg egzila.

Mnogi su Židovi u Egipatskom društvu pokušali izbjeći progon Egipćana asimilirajući su u Egipatsko društvo. No Faraon je, poput Hitlera i muslimanskog svijeta, učinio to rasnim pitanjem, mrljom koju čak ni četiri asimilirane generacije ne mogu izbrisati. *Midraš* nas uči da je većina tih Židova umrla u Egiptu, a da nije postala sudionikom Izlaska. I ovo je, po mom mišljenju, važna opomena za naše vrijeme.

Šabat šalom. ■

Rabbi Yissocher Frand:

Gledanje djelomične slike

Postoji izravna veza između početka *paraše Vaera* i kraja *paraše Šmos*. Na kraju *Šmosa*, Moše Rabenu i Aharon konačno se pojavljuju pred Faraonom. Oni iznose zahtjev Vječnoga "Otpošalji Moj narod da mogu slaviti svetkovinu za Mene u puštinji." [Šmos 5,1]

Faraon u svojoj reakciji ne samo da neće otposlati Židove, već odluči još više im zagorčati živote. Dok je prije toga Faraon opskrbljivao robove slamom koju su upotrebljavali za izradu opeka, od sada, oni će morati zadržati istu kvotu opeka, ali i sami sakupljati potrebnu slamu. Tako izgleda da je Mošeova prva posjeta Faraonu bila kontraproduktivna.

Narod je kritizirao Mošea i rekao mu nimalo nejasnim riječima da je pogoršao stvari. Mošea je bio zatečen ovim neuspjehom. On je B-gu postavio pitanje o korisnosti njegove misije. Time završava 5. po-

glavlje, kraj *paraše Šmos*.

Poglavlje 6 započinje: "Reče Vječni Moše: 'Sada ćeš vidjeti što ću učiniti Faraonu, jer će pod snažnom rukom otposlati ih, i pod snažnom rukom istjerat će ih zemlje.'" [Šmos 6,1]. Prema *Hazal*, Svemogućega je oneraspoložilo to što Ga Mošea Rabenu optužuje da je "još pogoršao situaciju".

Židovski je narod imao krajnje prirodnu i razumljivu reakciju. Mi, ljudska bića, sputani smo vremenom i prostorom. Naš pogled na život je krajnje skučen. Mi vidimo ovdje i sada, i ništa osim toga. To je isto kao da odemo pogledati prekrasnu sliku, pa joj priđemo toliko blizu da jedino možemo dobiti iskrivljenu sliku o tome što ta slika predstavlja. Jedini način da razumijemo sliku je da se udaljimo i sagledamo je u cijelosti.

To je vjerojatno ono na što Talmud misli [Brohos 10a] kada iznosi igru

riječima na *pasuk* "Nema B-ga (*Cur* – doslovno Stijene) poput našeg B-ga" (*Ejn Cur k'Elokejnu*) [Šmuel I 2,2] pa tumači, "Nema Umjetnika (*Cajar*) poput našega B-ga". B-g je usred slikanja murala, ali ne onoga koji seže od zida do zida, već murala koji se proteže od početka vremena sve do njegovog kraja. Mi smo često poput nekoga tko se približi malom djeliću "murala" i pokuša shvatiti što je "Umjetnik" htio reći.

To je ono što se dogodilo s Židovima u Egiptu nakon što se Moše po prvi puta susreo s Faraonom nakon što se vratio u Egipat. Nade i duh *Klal Jisraela* su porasle, da bi ubrzo zatim bile razorene. Ne samo da se okolnosti u kojima su živjeli nisu popravile – još su se i pogoršale! Oni su zurili u jedan trenutak u vremenu – fotografski snimak – a propuštali su vidjeti čitavu sliku.

Zapravo, Židovski je narod postavljao ono vjekovno i vrlo uznemirujuće pitanje: Zbog čega zli napreduju a pravednici pate? Na ovoj zemlji uistinu ne postoji potpuni odgovor na ovo pitanje, no dio odgovora glasi da mi promatramo samo jedan trenutak u vremenu, a propuštamo vidjeti cijelu sliku. Zbog toga postavljamo to pitanje.

Medraš kaže da pokušaj čovjeka da razumije puteve B-žanske Providnosti spada u kategoriju toga da se pobrkaju između "povoja i zle sreće". Rabin Yehoshua Ben Levi napominje da ono što je svojstveno Svemogućem nije poput onoga svojstvenog onima koji su od krvi i mesa: Kirurg reže skalpelom, no

(nastavak s 14. stranice) **Rabbi Vissocher Frand: Gledanje djelomične slike**

iscjeljuje šavovima, povojima i lijevovima. Kirurg ne iscjeljuje instrumentom kojim reže. Međutim, Svemogući, izliječenje donosi upravo onim instrumentom kojeg koristi da donese pošast, kao što nalazimo kod Josefa: On je bio poslan u ropstvo zbog svojih snova (kao što su braća rekla: "Eno dolazi onaj što sniva sne") i bio je uzdignut do kraljevske časti putem snova (time što je bio u stanju protumačiti Farao-nove snove).

Kada bismo se zaustavili u sredini priče o pravednom Josefu, došli bismo do zaključka da su snovi bili uzrok njegove propasti. No, kao što Medraš naglašava, on je zbog snova stigao do toga da vlada Egiptom. Ono što je naizgled bio njegov problem, bio je najveći izvor iscjeljenja.

Rav Simcha Zissel Brody, *roš ješiva* Chevron Yeshive, *zt"l*, čuo je slijedeću misao od Rav Moshea Mordechaia Epsteina, *roš ješiva* Slabodke, *zt"l*: Zamislite kako je bilo živjeti za vrijeme španjolske inkvizicije. Zamislite kako je to bilo biti Židov na *Tiša b'av* 1492. godine. Španjolskim je Židovima ponuđeno izbor: preobratite se na kršćanstvo ili napustite zemlju bez novca. Tisuće i tisuće Židova radije je ustalo i napustilo Španjolsku bez novca nego da se preobrate na kršćanstvo.

Nakon svega onoga što su Židovi učinili za španjolsko društvo (ministar financija dao je ogromnu sumu svog novca za financiranje vlade Ferdinanda i Isabelle), to što je Španjolska učinila Židovima bila je užasna nepravda. Što bi Židovi u to doba mislili? Što bismo vi i ja mislili

da smo mi bili Židovi u to doba? Mislili bismo: "Španjolska će dobiti svoje! Svemogući će učiniti da ispaštaju pred našim očima!"

Umjesto toga, upravo na taj dan -- *Tiša b'av* 1492. - Columbo je krenuo na put i naišao na najveće bogatstvo koje je ijedna zemlja otkrila u posljednjih 500 godina! Otkriće Novog svijeta i svih njegovih sirovina učinilo je Španjolsku velikom, bogatom i moćnom zemljom - supersilom svijeta onog vremena! Sve do gotovo 100 godina kasnije - nakon života bilo kojeg od izbjeglih Židova -

Svemogući izliječenje donosi upravo onim instrumentom kojeg koristi da donese pošast

Španjolska Armada nije bila poražena. Izbjeglice to nikada nisu vidjele. Oni su otišli u grob misleći: "Zar je ovo Tora i zar je ovo njezina plaća? Da li je to pravda Svemogućeg da Španjolska dobije ovako snažan vjetar u leđa upravo na dan kada su nas izbacili?"

No ironija je u tome da "one koje On udari, On liječi." Ironija je da je Španjolska učinila jednu od najvećih usluga ikada učinjenih Židovskom narodu - oni su otkrili Ameriku! Punih 300 godina, Židovi su mogli dolaziti u Ameriku. Kada nije bilo mjesta na koje bi mogli otići prije i poslije holokausta, Amerika je bila utočište tisućama i tisućama Židova.

Amerika je bila utočište tisućama Židova koji su na razmeđu stoljeća napustili Rusiju, kako ih ne bi zatekli pogromi carističke Rusije. Amerika je spasila veliki dio *Klal Jisraela*.

Tko je to učinio? Učinila je to španjolska vlada, koja je djelovala kao instrument Gospodara Svijeta. No do toga je trebalo proći 400 godina! Od 1492. sve do pred kraj 19. stoljeća prošlo je četiri stotine godina! Zamislite da odete u grob misleći kako nema pravde na svijetu, budući da nitko ne živi 400 godina.

Ovo je pouka *hašgohe*. Nema *Cura* [B-ga] poput našega B-ga. Nema *Cajara* [Umjetnika] poput našega B-ga. To je još uvijek rad koji traje. Povijest se još uvijek piše.

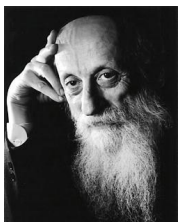
Klal Jisrael se potužio Mošeu Rabenu: "Još si nam pogoršao situaciju! Sada moramo još jače patiti!" Oni su propustili shvatiti da im je ta veća patnja (pravljenje opeka bez slame) prištedjela 190 godina predodređenog ropstva. Umjesto da budu u Egiptu 400 godina, oni su tamo morali biti 210 godina. Kakva li je to usluga na kraju ispala! No bilo je mnogo Židova koji su otišli u grob, a da to nisu shvatili, jer su sliku gledali izbliza i nisu mogli sveobuhvatno sagledati povijest.

Pouka iz Egipta, i pouka iz Španjolske, i pouka - jednoga dana, ako je B-žja volja, da počnemo shvaćati što je zapravo bio holokaust - jest da je to način na koji Svemogući radi. Moramo čekati. Za nas je to vrlo teško, pogotovo dok netko pati; no jednoga dana, *Ij"H*, sve će nam se početi razjašnjavati. ■

Rabbi dr. Abraham J. Twerski:

Faraon, prvi ovisnik

Iako svi mi čitamo Toru, sagu o Izlasku nitko ne razumije tako dobro kao onaj tko je upoznat s ovisnošću.

Faraon je upozoren na tešku kaznu ako ne dopusti Izraelcima da odu, no on odbacuje upozorenje. Onda započinju kazne: Nil se pretvori u krv, pa su tu pošasti kuge, žaba i ušiju. Faraon obećava da će osloboditi Izraelce, ali čim se pošast zaustavi, on ponovno odbija. To se nastavlja tokom devet kazni, i svaki puta je tu obećanje kojega se on ne drži. Tek kada svi prvorodenci pomru, faraon se predaje.

To je tako poznata stvar. "Obećavam da ću prestati," nakon čega slijedi nastavak ovisničkog ponašanja. Njegovi savjetnici mu kažu: "Zemlja propada", ali faraon se pravi da to ne čuje. Tek ga katastrofalan pad do samog dna dovodi na trag razumu.

Gledam ljude u sinagogi koji slušaju ovu Toru i pitaju se: "Može li itko biti toliko tvrdoglav da ne prepoznaše kako njegovo ponašanje rezultira uništenjem?"

Mi znamo odgovor.

Toliko mnogo slušamo o različitim ovisnostima - alkoholu, droga, kockanju, pušenju, seksu, hrani, trošenju, šoping, internetu - da je riječ "ovisnost" gotovo izgubila značenje. Zar je svatko ovisnik?

Definicija je jednostavna. Krajnja razlika između čovjeka i životinje nije u tome da je čovjek inteligentniji, već da su životinje stvorenja koja ne mogu odabrati svoje ponašanje. One moraju činiti sve što njihova tijela od njih traže. Ne mogu odabrati što trebaju učiniti. Čovjek ima sposobnost samokontrole, moć izabrati kako će se ponašati, čak i nasuprot fizičkih nagona.

Izgubiti sposobnosti da se izabire znači izgubiti jedinstvenost da se bude ljudsko biće.

Osoba koja je u raljama ovisnosti možda niti ne prepoznaje što joj se događa, a poricanje se može nastaviti čak i kada joj drugi na to ukažu.

Ako osoba izgubi svoju moć izbora i njome dominiraju nagoni koje ne može kontrolirati, ona je doista ovisnik. (Iznimka je OKP - opsesivno kompulzivni poremećaj - kod kojega izgleda da je gubitak kontrole psihijatrijski poremećaj u anksioznoj ili afektivnoj skupini stanja.) Gubitak moći odabira znači gubitak jedinstvenosti čovjeka, i to čovjeka lišava ljudskog dostojanstva. Mi se ponosimo slobodom i na ropstvo gledamo kao na zlo jer ono dehumanizira osobu. I to je točno ono što se događa kada se odrekemo svoje moći odabira.

Ovisnost neizbježno počinje kriomice. Nitko ne odluči: "Ja ću postati alkoholičar" ili "Ja ću postati ovisnik o kocki". Iz nekih nepoznatih razloga, neki su ljudi podložniji ovisnostima od drugih. Određeni postupci očito aktiviraju "centar za užitak" u mozgu, koji potom traži da se čin ponovi. Osoba koja je podložna ovisnosti možda niti ne prepoznaje što se događa, a to poricanje može se nastaviti čak i kada joj drugi ukažu na to.

S obzirom na nemogućnost ovisnika da prepozna problem, neophodno je da osobe bliske ovisniku - supružnik, roditelji, dijete, brat i sestra - zatraže pomoć od stručnog terapeuta za ovisnosti u vezi

toga što obitelj može poduzeti kako bi pomogla ovisniku da prihvati pomoć. Iskrenom obećanju ovisnika da će se suzdržati ne može se vjerovati. Bez odgovarajuće pomoći, tijekom ovisnosti uvijek je progresivan, s razornim, a ponekad i katastrofalnim rezultatima po ovisnika i njegovu obitelj.

Ovisnici možda stvarno imaju psiholoških problema, ali oni se ne mogu učinkovito riješiti sve dok je ovisnost aktivna. Kontrola ovisnosti rijetko se postiže samo psihoterapijom. Sudjelovanje u grupi za potporu koja se sastoji od ljudi koji su uspješno prevladali svoju ovisnost, od vitalne je važnosti. Psihoterapija je vrijedan dodatak.

S obzirom na dokaze o postojanju "centra za užitak" u mozgu, razlika između tjelesne i psihičke ovisnosti je točka oko koje se spore. Alkohol, droga, hrana, kockanje i seks potiču "centar za užitak", a ponašanje može postati fizička ovisnost.

Internet je uzgojio novu ovisnost. Iako ne postoji jasna granica koliko sati tjedno predstavlja prekomjernu upotrebu, praktičan je pristup da kada nam vrijeme provedeno na internetu uskraćuje vrijeme za jelo, spavanje i zdrave obiteljske odnose, čovjek ima problem. Kod djece, prekomjerna uporaba elektroničkih igara može ozbiljno ugroziti njihov angažman u školi.

Posebno otrovna ovisnost je internetska pornografija. Muškarci i žene mogu shvatiti da im to šteti, ali ne mogu odoljeti porivu. Žene gube poštovanje prema svojim muževima, koji možda iskazuju veću strast prema slikama na internetu, nego prema njima. Uobičajena pritužba supruge glasi: "Osjećam se izdano."

Svaka ovisnost, je uvijek progresivna i općenito se ne može nadvladati samom voljom. Osoba treba potražiti terapeuta koji su imaju stručno znanje u liječenju ovisnosti. ■

Biseri hasidske mudrosti

Borba između tijela i duše je u naše vrijeme izraženija nego ikada prije. Materijalni svijet, koji privlači naše tijelo, je u periodu nezabilježenog procvata. Životni standard je visok i mi smo razvili tehnologije koje su sposobne riješiti većinu problema koji su nas nekad mučili. Ali u isto vrijeme, naša pojedinačna i skupna duša žudi za njegom i pažnjom.

Moramo hraniti dušu više nego ikada, a obrazovanje i krepost su hrana za nju. Upravo zato je toliko važno, što ranije je to moguće, početi poučavati i oblikovati duhovne vrijednosti. Pored svega, izazov se nastavlja. Rješenje je u tome da ne osujetimo borbu između tijela i duše, već da razumijemo njezinu svrhu, da prihvatimo izazov. U trenutku kad tijelo prepozna nadmoć duše i pomiri se sa svojim bratom blizancem, napetost među njima se može pravilno iskoristiti. Tijelo tada postaje snaga koja pokreće dušu do višeg mjesta, do kojeg samostalno niti jedno od njih ne bi moglo doći.

R. Simon Jacobson ■

Kad se netko odriče od
hrane iz viših pobuda,
što znači da želi jesti,
a opet želi u isto vrijeme
samodisciplinom impresionirati
pretpostavljene,
to je primjer idolopoklonstva.

R. Simha Bunam iz Pšishe ■

Duhovno odrastanje može biti
poput šetnje brdovitim krajem.
Opusti se u znanju da je spuštanje
samo priprema za uspon.

R. Nahman iz Breslova ■

Bisere sakupio i preveo Nenad Vasiljević

Vossi Katz, Breslov Research Institute:

Na kraju će sve biti dobro

Jedno "Faraon je otvrdnuo svoje srce" (Izlazak 7,22)

B-g neprestano djeluje kako bi popravio ovaj svijet i doveo ga do krajnjeg savršenstva. Na kraju će sve ispasti točno onako kako je to On isplanirao i želio. Čak niti djela zlih, grješnih ljudi nemaju utjecaja na B-žji plan, ni u najmanjoj mjeri. B-žanski plan je veoma dubokouman, i B-g je u stanju svime upravljati sukladno Svom konačnom planu.

Ipak, apsolutno je zabranjeno kršiti bilo koji zakon Tore. Onaj tko prekrši zakon Tore nanosi štetu svim gornjim svjetovima i uzrokuje ozbiljno duhovno razaranje. No i pored toga, B-žji plan za svijet ostaje neokrznut i B-g će završiti točno onako kako je planirao. Nama je apsolutno nemoguće shvatiti kako je to moguće, jer s jedne strane B-g

kontrolira sve, a s druge strane mi imamo slobodu izbora. Pa ipak, ovo je jedno od temeljnih načela kojima nas je podučavao Rebe Nahman.

Sve što vam se dešava, bilo duhovno ili materijalno, dešava se B-žjom odlukom

Sukladno tome, postoji mnogo stvari koje čovjek može učiniti i time kršiti zakone Tore, ali pri tome i ispuniti želju B-ga. Na primjer, faraon je otvrdnuo srce i namjeravao naštetiti Židovima. No njegovi su postupci svaki puta dovodile do većeg posvećivanja B-žjeg Imena. Iz ovog vidimo da B-g neprestano rukovodi svijetom kako bi ga doveo do njegove krajnje savršenosti.

Na temelju tog koncepta, rabi Yitzchok Breiter piše:

Shvatite da sve što vam se dešava, kako duhovno tako i materijalno, dešava se B-žjom odlukom. Čak i ako želite postići nešto sveto, ukoliko još niste dostojni toga i niste sebe dovoljno posvetili kako biste to postigli, nebesa pripreme okolnosti na takav način da vam odvrte od toga pažnju. U vaš se um useli neka ideja koja vas sprječava da ostvarite taj sveti čin, pa makar ga vi i željeli učiniti. To nije zato što se B-g želi osvetiti, već zbog Njegove ljubavi ...

Ono što treba učiniti je plakati pred B-gom za sve pogreške koje smo počinili. Recite B-gu sve. Izlijte mu svoje srce i molite Ga za svoj život. Molite Ga da vam pomogne da se približite svom svetom cilju. Način na koji se B-g bavi s nama u tom pogledu jedno je od Njegovih najfrapantnijih čudesa. Njegovo razumijevanje nas i naših potreba je savršeno.

A gutn Shabbos!

Šabat šalom! ■

Prevela Tamar Buchwald

Rabbi Shaul Youdkevitch, Live Kabbalah:

TJEDNI ZOHAR: VAERA

Paraša VaEra signalizira drugi tjedan novog razdoblja duhovnog rada - ŠoVaVIM, početnim slovima naziva šest *parašot* koje opisuju egzodus. Tijekom ovih šest tjedana, dok čitamo o Izlasku, imamo sjajnu priliku da sebe dovedemo na više i darežljivije mjesto. Ovi tjedni nisu lagani. Skrivena bol, konflikti i stres imaju tendenciju da isplivaju na površinu. Moramo biti strpljivi i hrabri. Želimo vam svima uspjeha!

Prošli tjedan saznali smo o borbi između naše duše (Djece Izraelove) i našeg tijela (Egipata) koja neprekidno traje. Sznali smo da nam je tijekom šest tjedana u kojima čitamo iz Knjige Izlaska, svake godine, dana prilika da se oslobodimo okova i robovanja našem tijelu (Egipatu). To se vrijeme naziva *šovavim* (prema prvim slovima prvih šest *parašot* knjige Izlaska). U ovo posebno vrijeme nebesa se otvaraju i dopuštaju nam da ponovo proživimo djetinjstvo, odrastanje i sazrijevanje kako bismo postigli svoj vlastiti Izlazak i dosegli istinsku slobodu (naše vlastito otkrivenje s gore Sinaj).

Prošlotjedno čitanje odjeljka *Šemot* (Izlazak) završava objavom rata tijelu kada Mojsije zahtijeva od Faraona "Pusti moj narod da ide". Međutim, Faraon se ne predaje samo tako, pa Izraelcima otežava život. Jednako tako, kada mi pokušamo prevladati loše navike svoga tijela, onog trenutka kada donesemo od-

luku da se oslobodimo toga, počinju se gomilati poteškoće sve dok ne poklekne.

U toj točki započinje naša *paraša*: "I B-g (Elokim) progovori Mojsiju i reče mu: Ja sam VJEČNI (JHV''H, יְהוָה Tetragram)". Tko je stvarno govorio Mojsiju? Zohar nas uči da Stvoritelj ima nekoliko imena i svako od njih u sebi sadrži različitu silu, dok mi utvrđujemo koja će se otkriti: je li to sila Suda - Elokim, ili sila Milosti - JHVH (Tetragram).

U slijedećem odlomku je rečeno: "i Ja sam se ukazao Abrahamu, Izaku, i Jakovu, kao B-g Svemogućí, ali po Svom imenu JH-VH Ja se njima nisam otkrio". Zohar opisuje proces i priliku kroz koje prolazimo, u ovo doba godine kako bismo postigli stanje nadmoći uma nad materijom i Milosti nad Sudom. Priča o deset pošasti (sedam od njih nalaze se u našoj *paraši*) simbolizira ispravak (*tikun*) deset sila Stvaranja ("S deset B-žanaskih kazivanja svijet je stvoren" -

Pirke Avot 5,1). Ovaj *tikun* ponovo uspostavlja našu vezu s deset *sefirot* Drveta Života, tajnu slobode od anđela smrti.

Tora nas uči kako da budemo slobodni, da svladamo svoje "robovanje", kako bismo sami mogli upravljati svojom sudbinom, jer svi smo mi stvoreni na B-žju sliku. Mi moramo moći preobraziti svoju tamu (naš Egipat) u Svjetlo i sebe osloboditi svojih loših navika i ograničenja svojega tijela.

Da bismo to učinili mi se moramo prisjetiti i vidjeti (*VaEra*) očima svoga uma da "B-g je VJEČNI" (ה' הוא) a to znači da je svaka Tama zapravo pokrivena Svjetlost. Sloboda znači sposobnost da se na sve gleda kao na milost, ljubav i suosjećanje. Kada shvatimo da imamo snage da to sagledamo na taj način i onda da učinimo da tako i bude, mi iz B-žjeg imena možemo u svaki vid svoga života povući viziju, silu, blagoslove, čuda, itd. ■

Nisan Mindol:

Moja molitvaa što se mene tiče (My prayer ...as for me)

Drugi dio: Šabatne molitve

Jamin Usmol

„Ti slavi B-ga! Jer desno i lijevo

Proširit On će tvoju vlast.

Od Jišaja Perecova sina

Dolazi nam veselja slast!“

Kao i u prethodnim kiticama i ova se sastoji od dijelova iz *geula* Izajinih poročanstava. Prvi stih je uzet iz Izaije i glasi; „Jer ti ćeš se raširiti na desno i na lijevo, i tvoje će sjeme naslijediti narode, i (radi toga) naseliti napuštene gradove.“ (Izaija 54,3) Pjesnik nas uvjerava riječima Proroka da kada dođe vrijeme *geula*, Židovski će narod slomiti sve prepreke koji su im postavili sa svih strana njihovi neprijatelji, njihova će pobjeda biti zaista čudesna pobjeda radi čega će nastati duboko poštovanje i obožavnja B-ga.

Iskupitelj – *Mašijah* – kako se ovdje navodi je „potomak Pereca“. Perek i Zerah bili su Jehudini blizanci, sinovi Jakovljevog najvažnijeg sina, kojega je Jakov blagoslovio da bude kao lav - simbol kraljeva. Tora nam govori da se Perek „probio“ (zato su ga nazvali Perek) i zato se rodio prvi. (Postanak 38,29) Pjesnik je ovdje napravio zanimljivu igru riječi – *tifroci* („ti ćeš napredovati prema naprijed“ doslovno „probiti se“) i *ben Parci* („potomak Pereca“). Kralj David, sin Jišaja, bio je potomak Pereca (na kraju Knjige o Rutu se nabrajaju članovi Perecove loze) a *Mašijah* će biti potomak kraljevskog

doma Davidova. Izraz *ben Parci* koji se odnosi na *Mašijah* aveć se može naći u Midrašu. (Bereišit Raba 12,5)

„Slaviti ćemo i veseliti se“ je isto tako dio vrlo poznatog stiha; „I biti će rečeno toga dana, poslušaj, ovo je naš B-g; mi smo čekali

Njega i On će nas spasiti; ovo je naš G-spodar ko-jeg smo očekivali, *mi ćemo biti sretni i veseliti se* u Njegovom spasenju. (Izaija 25,9)

Bo'i Bešalom

„U miru dođi, kruno B-žja

Donesi radost, sreću nam,

Med vjerne tvoje vjernog roda.“

Dođi, nevjesto, dođi, nevjesto.

Ovo je zadnja kitica zaista lijepe i nadahnjujuće pjesme *Leha Dodi*. Kada se izgovaraju (pjevaju) ovi stiho-vi, zajednica i predmolitelj ustaju i okreću se prema zapadu (zapadnom ulazu u sinagogu) kao da stvarno dočekuju vjerenicu Šabat, izgovarajući; „Uđi, uđi, uđi – trostruki poziv dobrodošlice“.

Riječ *b'šalom* („u miru“) može se prevesti, i to je možda točnije „s mirom“, i ovo značenje će biti više u skladu s riječima drugog stiha („također s radosnom pjesmom“ itd.) Šabat donosi mir, kažu naši Mudraci – mir u gornjim svjetovima ali isto i u ovom (najnižem od svih) našem svijetu. Šabat donosi sveti,

blagoslovljeni mir, ali isto i mir u duši, onu vrstu mira kojeg ne možemo osjetiti u svakodnevnom (svjetovnom) životu preko tjedna. Zato se Šabat naziva „šator mira“ (*sukat-šalom*).

Dobra Židovska žena se u Svetim spisima naziva „krunom svoga muža“ kao što je zapisano; „Vrijedna žena (*eišet hajil*) je kruna njezina muža.“ Ali tako je velika ljubav i odanost Židovskog naroda Šabatu da ga (nju) zovemo „Vjerenica“ kao da smo se upravo povezali s njom u bračnu vezu.

U skladu sa sljedećim tumačenjem (u Zoharu i kabali) ova „dobrodošlica“ se također odnosi i na *Šehinu*, B-žju Prisutnost, koja prati Šabat, jer se i *Šehina* i Židovski narod također nazivaju vjerenica i vjerenik. Ovo je posebno važno zato jer s dolaskom Šabata svaki Židov dobiva *nešama jeteira*, još jednu dušu, i s njom još jednu mjeru B-žje svetosti. Ova posebna Šabatna duša počiva u nama za vrijeme Šabata, i odlazi s *Havdala*, s odlaskom Šabata. Ova dodatna duša omogućuje nam da upijemo više svetosti koja nam dolazi sa Ša-

(nastavak s 20. stranice) **Nisan Mindel: Moja molitvaa što se mene tiče**

batom. (Zohar II; Yitro 88b; II, Pinchas 242b; Hs'azinu 288b; Tikkunei Zohar 61.)

Tako su, i Šabat i Šehinu dočekani dobrodošlicom kada dolaze „među dragocjene ljude (*am segula*)“. Ime kojim je B-g označio Židove kada su prihvatili Toru. (Izlazak 19,5). Moše Rabeinu ponovo je podsjetio svoj narod kada ih je napuštao; „Jer vi ste sveti narod B-gu, vašem B-gu; vas je B-g, vaš B-g izabrao da Njemu budete dragocjeni narod (*am segula*) između svih ostalih naroda na svijetu.“ (Ponovljeni Zakon 7,6) Na ovom mjestu Tora jasno objašnjava u

čemu je naša „izabranost“ – ne za moć, niti za bogatstvo, nego da živimo na sveti način služeći B-gu u svakoj pojedinosti našeg života.

Običaj je kada kažemo „Uđi, O Nevjesto!“ nakloniti se prvo na lijevu stranu a onda na desnu stranu, kao da se klanjamo kraljevskoj osobi. Treći puta ćemo prošaptati; „Uđi, O Nevjesto, Kraljice Šabat,“ (prema Arijevom običaju) dok se ponovo okrećemo prema sinagogi. I ovim završava lijepa svečana pjesma *Leha Dodi*. ■

Odabrala i prevela Jasenka Furst

Iz domaćeg tiska

NAPAD

Na židovsku školu u Tunisu prosvjednici bacali Molotovljeve koktele

Index 10.1.2018.

SINAGOGA na tuniskom otoku napadnuta je sinoć dok se policija borila protiv nasilnih nereda drugdje u zemlji te uhitila više od 200 ljudi, a deseci su ozlijeđeni, rekli su svjedoci i ministarstvo unutarnjih poslova.

Na školu na turističkom otoku Džerbi, sjedištu stare židovske zajednice, bacani su Molotovljevi kokteli. U napadu je počinjena šteta, no nema ozlijeđenih, rekao je čelnik lokalne židovske zajednice Perez Trabelsi za Reuters.

Na Džerbi nije bilo prosvjeda, no mještani kažu da su napadači iskoristili činjenicu što

je prisutno manje sigurnosnih snaga dok se policija na drugim područjima u zemlji bori protiv antivladinih prosvjeda.

Prosvjedi su bjesnili u dvadesetak gradova

U vrijeme napada na Džerbi nasilni prosvjedi bjesnili su u dvadesetak tuniskih gradova. Prosvjednici se bune protiv rasta cijena i novih poreza nametnutih 1. siječnja.

Kako prenosi agencija AFP, privedeno je 206 osoba među prosvjednicima koji su se sukobili s policijom u južnome predgrađu Tunisa. Dodaje, pozivajući se na lokalne medije, da je 49 policajaca

ozlijeđeno i da je opljačkan supermarket u tom području.

Sukoba je bilo i u drugim dijelovima Tunisa, u gradu Gafsa na jugu, Kaserinu u središnjem dijelu i u Sidi Ouzidu odakle je u prosincu 2010. krenula pobuna koja je prerasla u pokret zvan Arapsko proljeće.

Tunis nazadovao zbog nereda

Tunis, turistička zemlja, ekonomski je nazadovao nakon nereda koji su slijedili poslije

pobune 2011. i niza napada militantnih pobunjenika.

Vlasti su branile nedavni rast cijena i povećanje poreza uz objašnjenje kako su nužni da oživi ekonomija te da se smanji proračunski deficit. ■

NE ZABORAVLJA

Izrael uvodi smrtnu kaznu za teroriste

Index 3.1.2018.

NACRT zakona o uvođenju smrtne kazne za teroriste usvojen je u srijedu u prvom čitanju u izraelskom parlamentu, s tijesnom većinom od 52 glasa za i 49 protiv.

Zakon je predstavio ministar obrane Avigdor Lieberman, a podupro ga je premijer Benjamin Netanyahu, no prije konačnog usvajanja mora proći još tri čitanja.

Vojni sudovi moći će donositi odluke o smrtnoj kazni

Njime je određeno da vojni sudovi mogu donositi odluke o smrtnoj kazni za počinjene "zločine s obilježjem terorizma".

"Moćno sredstvo zastrašivanja terorista"

Tijekom rasprave koja je prethodila glasanju u prvom čitanju, Lieberman je kazao da novi zakon predstavlja "moćno sredstvo zastrašivanja terorista

koje je bez sumnje učinkovitije od uništavanja domova članova njihovih obitelji".

Netanyahu koji je prisustvovao glasanju, smatra da se "radi o provedbi pravde u ekstremnim slučajevima".

Smrtna kazna predviđena je izraelskim vojnim zakonom u okupiranoj Zapadnoj obali, no nikada nije bila izrečena. ■